

Pohybové programy v podpůrné léčbě psychiatrických pacientů

doc. PhDr. Běla Hátlová, Ph.D., PhDr. Eva Chalupová, Ph.D., PhDr. Iva Wedlichová Ph.D.,
PhDr. Milena Adámková Ségard, Ph.D.

Katedra psychologie, Pedagogická fakulta, Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem

U psychicky nemocných osob je pozorovatelná psychopatologie v jejich používání pohybu v rozsahu částí, nebo celku těla a využívání prostoru, potlačování nebo exploze emočních projevů zřejmých v tělesném pohybu a jejich sociální tělesná úzkost. Psychomotorická terapie je podpůrná léčba pomocí tělesné aktivity. Problém vidíme v nedostatečné znalosti principů a metod psychomotorické terapie, které jsou podpořeny výsledky výzkumných prací. Tato neznalost vede k používání alternativních metod, které nejsou založeny na odborném ověřování svého působení.

Klíčová slova: pohybová aktivita, psychiatrie, psychomotorika.

Exercise programs in the supportive treatment of psychiatric patients

In mentally ill persons, psychopathology is observable in their use of movement in the range of parts or the whole of the body and use of space, suppression or explosion of emotional manifestations evident in bodily movement, and their social bodily anxiety. Psychomotor therapy is supportive treatment using physical activity. We see the problem as insufficient knowledge of the principles and methods of psychomotor therapy, which are supported by the results of research works. This ignorance leads to the use of alternative methods that are not based on professional verification of their effectiveness.

Key words: physical activity, psychiatry, psychomotorics.

Představení problému

Aktuální evropské změny v péči o psychiatrické pacienty se týkají především podpory podpůrných nefarmakologických terapií a posílení ambulantní léčby v systému komplexní péče, kam patří sportovní a jiné pohybové aktivity. Tělesná aktivita může být ochranným faktorem vzniku duševních chorob. Naopak neaktivní, sedavý způsob života významně přispívá ke zhoršování psychického stavu i u lidí s psychotickými poruchami (1). O přiměřenosti fyzické i psychické zátěže vede současná společnost diskuzi. WHO 2017 konstatuje, že pravidelná tělesná aktivita i s mírnou intenzitou se podílí na snížení rizika somatických i psychických onemocnění (2). Historické podněty jsou uvedeny v článku: Historická a teoretická východiska psychomo-

torické terapie (3). Je také ověřeno, že vnímání sebe sama ve vztahu k pohybu ovlivňuje jak specifické sebehodnocení spojené s tělem a jeho pohybem, tak hodnocení sebe sama na globální úrovni (4). U psychicky nemocných osob je pozorovatelná psychopatologie v jejich používání pohybu v rozsahu částí, nebo celku těla a využívání prostoru, potlačování nebo exploze emočních projevů zřejmých v tělesném pohybu a také jejich sociální tělesná úzkost, kdy pohybové aktivity jsou často vnímány jako sebezprezentační hrozba. Jedinci s vysokým stupněm sociální tělesné úzkosti se pak pohybových aktivit odmítají účastnit. Možnost podpůrné léčby pomocí tělesné aktivity psychiatrických pacientů je řešena převážně v léčebných zařízeních. Zařazení osob s psychickými problémy do pohybových aktivit

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: Psychiatr. praxi. 2024;25(1):37-39

<https://doi.org/10.36290/psy.2024.004>

Článek přijat redakcí: 31. 1. 2024

Článek přijat k tisku: 28. 2. 2024

doc. PhDr. Běla Hátlová, Ph.D.

belahatlova@centrum.cz